

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Označení materiálu:	VY_32_INOVACE_HLAVE_CESKYJAZYK1_17
Název materiálu:	Obtížné pravopisné jevy II.
Tematická oblast:	Český jazyk 1. ročník
Anotace:	Prezentace slouží k opakování obtížných pravopisných jevů – vyjmenovaná slova, podstatná jména, přídavná jména.
Očekávaný výstup:	Žáci ovládají pravidla pravopisu.
Klíčová slova:	Pravopis, vyjmenovaná slova, podstatná jména, přídavná jména
Metodika:	Podklad pro opakování učiva, poslouží místo klasického zápisu do sešitů
Obor:	Cukrář, prodavač, kuchař - číšník
Ročník:	1.
Autor:	Mgr. Věra Hladíková
Zpracováno dne:	25. 11. 2012

Prohlašuji, že při tvorbě výukového materiálu jsem respektoval(a) všeobecně užívané právní a morální zvyklosti, autorská a jiná práva třetích osob, zejména práva duševního vlastnictví (např. práva k obchodní firmě, autorská práva k software, k filmovým, hudebním a fotografickým dílům nebo práva k ochranným známkám) dle zákona 121/2000 Sb. (autorský zákon). Nesu veškerou právní odpovědnost za obsah a původ svého díla.

Obtížné pravopisné jevy II.

Pravopis i/y uprostřed slov

- Y – píšeme vždy u slov vyjmenovaných a slov příbuzných
- má-li slovo stejný kořen jako některé slovo vyjmenované, píšeme Y
- slova vyjmenovaná jsou po obojetných souhláskách B, F, L, M, P, S, V, Z
- K vyjmenovaným slovům lze přiřadit vždy některé názvy měst, vesnic apod.

Vyjmenovaná slova

- B:** být, bydlet, obyvatel, byt, příbytek, nábytek, dobytek, obyčej, bystrý, bylina, kobyla, být, (Přibyslav, Neprobylice, Byseň)
- L:** slyšet, mlýn, blýskat se, polykat, plynout, plýtvat, lysý, lýko, lýtko, lyže, pelyněk, plyš
- M:** my, mýt, myslit, mýlit se, hmyz, myš, hlemýžď, zamykat, smýkat, dmýchat, chmýří, nachomýtnout se, (Litomyšl)
- P:** pýcha, pytel, pýsk, netopýr, slepýš, pyl, kopyto, klopýtat, třpytit se, zpytovat, pykat, pýr, pýřit se, čepýřit se
- S:** syn, sytý, sýr, syrový, sychravý, usychat, sýkora, sýček, sysel, syčet, sypat
- V:** vy, vysoký, výt, výskat, zvykat, žvýkat, vydra, výr, vyžle, povyk, výheň, + slova s předponou vy-/vý-
- Z:** brzy, jazyk, nazývat (Ruzyně)

Pozor !!!

1. výskat – vískat
2. výt – vít
3. mýt – mít
4. my – mi
5. bít – být
6. vír - výr

Doplň i/y

1. Všichni b_dl_me na s_dl_šti.
2. V_děl na os_ce s_kory.
3. Zb_šek m_luje l_skové ořechy.
4. Lékař m_v_vrtal zub.
5. V_k_nutý knedlík vař_me 20 m_nut.
6. K_přící prášek a mouku sm_síme v m_sce.
7. M_takové m_šlenky nem_váme.

Řešení

1. Všichni **by**dlíme na sí**di**šti.
2. **Vi**děl na os**i**ce s**y**kory.
3. Z**by**šek **mi**luje lí**sk**ové ořechy.
4. Lékař **mi** **vy**vrtal zub.
5. **Vy**kynutý knedlík vaří**me** 20 **mi**nut.
6. **Ky**přící prášek a mouku smí**sí**me v **mi**sce.
7. **My** takové **my**šlenky nemí**vá**me.

Doplň i/y do názvů

1. V_soké M_to
2. M_levsko
3. V_škov
4. Sez_movo Ústí
5. L_tom_šl
6. B_střice
7. V_mperk
8. B_džov
9. L_toměřice
10. V_nařice
11. z B_sně do Neprob_lic

Řešení

1. Vysoké Mýto
2. Milevsko
3. Vyškov
4. Sezimovo Ústí
5. Litomyšl
6. Bystřice
7. Vimperk
8. Bydžov
9. Litoměřice
10. Vinařice
11. z Bysně do Neprobylíc

i/y u podstatných jmen

- psaní i/y u podstatných jmen se řídí rodem a vzorem podstatného jména
- Při přiřazování podst. jmen ke vzorům se musí shodovat koncovky
např.: Břeclav**v** – bez Břeclav**i** (souhl.)
kost**t** – bez kost**i**
Morav**a** – bez Morav**y** (konc. a)
žen**a** – bez žen**y**

Vzor podstatných jmen

rod MUŽSKÝ

pán
muž

životné

3. pád - **ovi**

hrad

stroj

předseda

soudce

životné

Vzor podstatných jmen

rod ŽENSKÝ

žena -y

růže -e

píseň -ě

kost -i

!! Nerozlišujeme životnost a neživotnost

Vzor podstatných jmen

rod STŘEDNÍ

město -a

moře -e

kuře -ete

stavení -í

!! Nerozlišujeme životnost a neživotnost

Urči vzor a doplň i/y

1. v konv_
2. mezi dub_
3. viděl holub_
4. jeli s Francouz_
5. do Bratislav_
6. na pol_
7. v Břeclav_
8. silné provaz_
9. v Chuchl_
10. uprostřed představen_
11. o sousedov_
12. kobyl_ s hříbat_

Řešení

1. v konvi	konev - píseň
2. mezi duby	dub - hrad
3. viděl holuby	holub - pán
4. jeli s Francouzi	Francouz - muž
5. do Bratislavy	Bratislava - žena
6. na poli	pole - moře
7. v Břeclavi	Břeclav - kost
8. silné provazy	provaz - hrad
9. v Chuchli	Chuchle - růže
10. uprostřed představení	představení - stavení
11. o sousedovi	soused - pán
12. kobylý s hříbaty	kobyla- žena, hříbě - kuře

i/y u přídavných jmen

Přídavná jména lze rozdělit podle druhů na:

1. tvrdá – mění se jejich koncovka podle rodu
ý/á/é – vzor **MLADÝ**
zelený strom, zelená větev, zelené obilí
2. měkká – koncovka se nemění, zůstává í ve
všech třech rodech, vzor **JARNÍ**
orlí let, orlí hlava, orlí hnízdo
3. přivlastňovací – vzor **OTCUV, MATČIN**
bratrovy knihy
bratroví spolužáci

Rod mužský životný v prvním pádu čísla množného se skloňuje podle vzoru **MLADÍ** – má tedy koncovku **Í**

Přišli i nepříjemní **í** hosté.

Uvítali nás naši milí **í** sousedé.

Doplň i/y

1. Posekali zelen_ trávník.
2. Bylo slyšet hus_ kejhání.
3. Potkal Milanov_ spolužačky.
4. Neviděl nikdy něm_ film.
5. To jsou všechno ciz_ slova.
6. Polil se vrouc_ kávou.
7. Četl i Nerudov_ spisy.
8. Babiččin laskav_ pohled.
9. Ps_ bouda zela prázdnotou.
10. Dívali se na poutav_ film.

Řešení

1. Posekali zelený trávník.
2. Bylo slyšet husí kejhání.
3. Potkal Milanovy spolužačky.
4. Neviděl nikdy němý film.
5. To jsou všechno cizí slova.
6. Polil se vroucí kávou.
7. Četl i Nerudovy spisy.
8. Babiččin laskavý pohled.
9. Psí bouda zela prázdnou.
10. Dívali se na poutavý film.